

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2020 г. населението на област Шумен е 171 781 души, което представлява 2.5% от населението на България и нарежда областта на 14-то място по брой на населението, непосредствено след Сливен (182 551 души) и преди Добрич (170 298 души). В сравнение с 2019 г. населението на областта намалява с 481 души.

Мъжете са 83 696 (48.7%), а жените - 88 085 (51.3%), или на 1 000 мъже се падат 1 052 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 60 години включително, с изключение на единични възрасти 3, 7, 19, 32, 33, 35, 47 и 58 години.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2020 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Шумен са 37 923, или 22.1% от населението на областта. В сравнение с 2019 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 25.6%, а на мъжете - 18.4%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Делът на лицата на възраст 65 и повече навършени години в страната е 21.8%. В регионален аспект този дял е най-висок в областите Видин (30.0%), Габрово (29.1%) и Кюстендил (27.7%). Общо в двадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) - 17.7%, и Варна - 19.4%.

Към 31.12.2020 г. в област Шумен децата до 15 години са 23 663, или 13.8% от общия брой на населението, с 0.1 процентни пункта по-малко от 2019 година. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен - 18.5%, и Бургас - 15.5% от населението на областта. Общо в седемнадесет области този дял е под общия за страната (14.4%), като най-нисък е в областите Смолян - 11.5%, и Габрово - 11.6%.

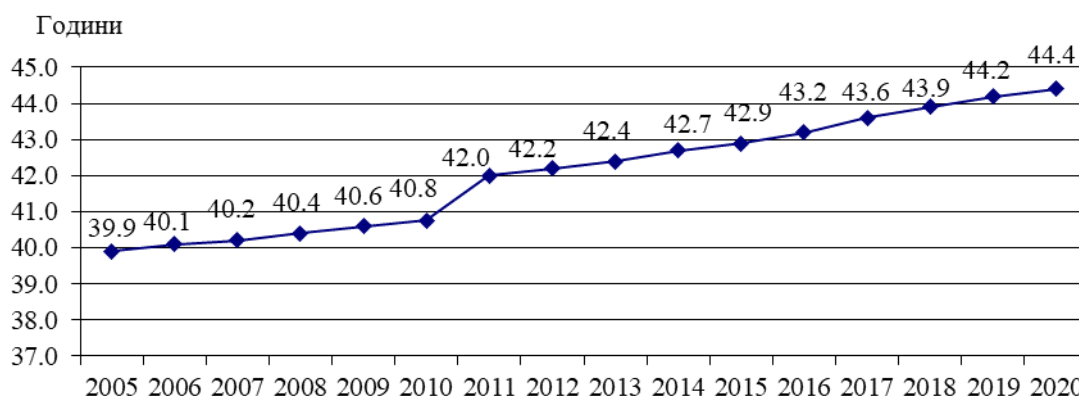
Към 31.12.2020 г. общият коефициент на възрастова зависимост¹ за област Шумен е 55.9%, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2019 г. този коефициент е бил 55.6%.

Във всички области на страната този показател е над 50.0% с изключение на София (столица) - 48.5%, като най-неблагоприятно е съотношението в областите Видин - 72.1%, Габрово - 68.8%, и Ловеч - 68.2%.

Застаряването на населението в област Шумен води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 39.9 години през 2005 г. нараства на 44.4 години в края на 2020 г., при 44.0 години средна възраст за страната. Процесът на застаряване на населението се проявява както при мъжете, така и при жените, като при мъжете в областта средната възраст е 42.8 години, а при жените - 46.1 години.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени¹ при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2020 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 6 месеца за жените и 64 години и 3 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2020 г. е 103 026 души, или 60.0% от цялото население на област Шумен, като мъжете са 54 305, а жените - 48 721. През 2020 г. броят на трудоспособното население намалява с 336 души, или с 0.3%, спрямо предходната година.

Към края на 2020 г. в над трудоспособна възраст са 43 477 души, или 25.3% (увеличение с 0.2 процентни пункта спрямо 2019 г.), а под трудоспособна възраст са 25 278, или 14.7% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2020 г. коефициентът на демографско заместване за област Шумен е 66.

За страната това съотношение е 67, а за сравнение, през 2001 г. 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 124 млади хора.

Най-висока е стойността на коефициента в областите Сливен - 90, София (столица) - 79 лица, и Варна - 78. Най-нисък е този показател в областите Смолян - 41, Кърджали - 48, и Перник, където 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 50 лица, влизащи в трудоспособна възраст.

¹ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.